

ارزیابی تحمل به شوری در ۱۳ جمعیت ریحان (*Ocimum basilicum*) مربوط به استان فارس در مرحله جوانه‌زنی

سعیده محتشمی

استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم (نویسنده مسئول)

فاطمه رازقی جهرمی

استادیار گروه مهندسی تولید و ژنتیک گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم

عسکر غنی

استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جهرم

چکیده

در بین مراحل مختلف رشد یک گیاه، معمولاً مرحله جوانه‌زنی حساس‌ترین مرحله بوده و هر نوع تنش با هر شدتی می‌تواند در این مرحله به شدت روی گیاه تأثیرگذار باشد. ریحان (*Ocimum basilicum*) یکی از گیاهان دارویی مهم مربوط به خانواده نعنائیان (Lamiaceae) می‌باشد که به صورت تازه‌خوری به عنوان سبزی نیز کاربرد زیادی دارد. به منظور ارزیابی تحمل به شوری در تعدادی از ژنوتیپ‌های ریحان در استان فارس، آزمایشی به صورت فاکتوریل و در قالب طرح کاملاً تصادفی با دو فاکتور و سه تکرار اجرا گردید. فاکتور اول شامل شش سطح شوری (۰، ۰/۵، ۱، ۱/۵، ۲ و ۳ دسی‌زیمنس بر متر) و فاکتور دوم شامل ۱۳ جمعیت بذری مربوط به شهرستان‌های مختلف استان فارس (آباده، استهبان، کازرون، جهرم، کوار، نیریز، سپیدان، فراشبند، قیر و کارزین، شیراز، لامرد، صفاشهر و آباده طشک) بود. پارامترهای اندازه‌گیری شده شامل درصد جوانه‌زنی، سرعت جوانه‌زنی، طول ریشه‌چه و طول ساقه‌چه بود. نتایج مربوط به آنالیز داده‌ها نشان دهنده تأثیر معنی‌دار ($p < 0.01$) سطوح مختلف شوری، جمعیت و اثرات متقابل شوری و جمعیت بر کلیه صفات اندازه‌گیری شده بود. بر اساس نتایج این تحقیق، جمعیت‌های فراشبند، شیراز، نیریز و کازرون را می‌توان به عنوان مقاوم‌ترین جمعیت‌ها به تنش شوری و جمعیت‌های لامرد، استهبان، آباده طشک و صفاشهر را به عنوان حساس‌ترین جمعیت‌ها به تنش شوری در مرحله جوانه‌زنی معرفی کرد. سایر ژنوتیپ‌ها نیز حد واسط این دو گروه قرار داشتند.

واژگان کلیدی: اصلاح نباتات، تنش شوری، سرعت جوانه‌زنی، ریحان.